



**KAPITAŁ LUDZKI**  
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

  
Europejski Fundusz Społeczny



## INFORMACJA DLA BENEFICJENTÓW

### Plan działania na rok 2009

#### PROGRAM OPERACYJNY KAPITAŁ LUDZKI

| INFORMACJE O INSTYTUCJI POŚREDNICZĄCEJ                                 |  |             |               |
|--|--|-------------|---------------|
| Numer i nazwa Priorytetu   | <b>IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach</b>                                    | Województwo | dolnośląskie  |
| Institucja Pośrednicząca   | Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego<br>Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego |             |               |
| Adres siedziby   | ul. Wybrzeże J. Słowackiego 12-14, 50-411 Wrocław  |             |               |
| Telefon  | 071 776-96-00  | Faks        | 071 776-96-02 |
| E-mail   | <a href="mailto:sekretariat.efs@umwd.pl">sekretariat.efs@umwd.pl</a>                         |             |               |
| Institucja Pośrednicząca II stopnia / numer Działania lub Poddziałania |  |             |               |
| Adres siedziby   |  |             |               |
| Telefon  |  | Faks        |               |
| E-mail   |  |             |               |

*Plan działania na rok 2009* dla Priorytetu IX przewiduje możliwość składania wniosków o dofinansowanie projektów w trybie konkursowym oraz systemowym. W ramach konkursów nabór wniosków o dofinansowanie projektów jest publiczny. Natomiast projekty systemowe mogą być realizowane przez podmioty wskazane w *Szczegółowym Opisie Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013*, jednostkę pełniącą obowiązki IP oraz jednostkę wyznaczoną do pełnienia obowiązków IP2.

W *Planie działania na rok 2009* dla Priorytetu IX województwa dolnośląskiego zaplanowano kontynuację programu stypendialnego w Poddziałaniu 9.1.3 oraz rozpoczęcie realizacji trzech nowych projektów systemowych (w ramach Poddziałania 9.1.2, Działania 9.2 i 9.4). Są to projekty o strategicznym znaczeniu dla dolnośląskiego systemu oświaty, komplementarne do inwestycji planowanych do realizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego. W ramach procedury konkursowej zaplanowano przeprowadzenie sześciu konkursów, w tym jednego na projekty innowacyjne.

*Plan działania na rok 2009* przewiduje organizację konkursu na projekty innowacyjne w ramach tematu „*Modernizacja oferty kształcenia zawodowego w powiązaniu z potrzebami lokalnego/regionalnego rynku pracy*”. Nie zakłada przeprowadzenia konkursu dotyczącego projektów, których celem nie jest wypracowanie nowego produktu, ale upowszechnienie i włączenie do głównego nurtu polityki dobrych praktyk wypracowanych w ramach innych programów, czy też Priorytetów (projektów innowacyjnych o charakterze upowszechniającym). W *Planie działania* nie przewidziano również konkursu dotyczącego projektów współpracy ponadnarodowej. Wprowadzono natomiast możliwość zgłoszenia komponentu ponadnarodowego jako zmiany do projektu – czyli możliwość nawiązania współpracy ponadnarodowej na etapie realizacji projektu – zarówno wyłonionego w trybie konkursowym, jak i systemowym.

Konkursy organizowane w ramach Działań/Poddziałania Priorytetu IX w 2009 roku będą konkursami otwartymi i zostaną ogłoszone w I lub w II kwartale 2009 roku. Konkurs dotyczący projektów innowacyjnych zostanie ogłoszony w III kwartale 2009 roku i będzie konkursem zamkniętym.

Projekty systemowe w ramach Priorytetu IX w 2009 r. będzie realizował Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, a w jego strukturach: Wydział Edukacji i Nauki. W *Planie działania na rok 2009* opisano zarówno projekt systemowy, który rozpoczął się w 2008 roku (na podstawie *Planu działania na lata 2007 - 2008* dla Priorytetu IX), jak i projekty, które dopiero rozpoczną się w 2009 roku.

Poniżej znajdują się główne założenia *Planu działania na rok 2009* dla Priorytetu IX. Każdy konkurs oraz każdy projekt systemowy opisany został w osobnej tabeli, w ramach właściwej Karty Działania. Karty Działania zostały podzielone na część dotyczącą konkursów oraz na część dotyczącą projektów systemowych. Oprócz Kart Działania, w niniejszym dokumencie znajdują się informacje na temat projektów innowacyjnych i ponadnarodowych.

## KARTA DZIAŁANIA 9.1

### Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty

#### PROJEKTY KONKURSOWE

##### PODDZIAŁANIE 9.1.1

##### Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej

W ramach Poddziałania 9.1.1 w 2009 roku planowane jest przeprowadzenie jednego konkursu. Poniżej znajduje się tabela, prezentująca szczegółowo zasady wsparcia w ramach tego konkursu. W 2009 roku w Poddziałaniu 9.1.1 nie będzie prowadzony nabór projektów informacyjnych dotyczących opracowania i realizacji kampanii informacyjnych promujących edukację przedszkolną. Dodatkowe wyjaśnienia, dotyczące m.in. kryteriów dostępu i kryteriów strategicznych, będą uwzględniane w *Dokumentacji konkursowej*.

|   |  |   |   |     |        |         |        |
|---|--|---|---|-----|--------|---------|--------|
| LP. Konkursu:   | 1  | Planowany termin ogłoszenia konkursu  | I kw.                                   | X   | II kw. | III kw. | IV kw. |
| Typ konkursu  | Otwarty  | X   |   |     |        |         |        |
|   | Zamknięty  |   |   |     |        |         |        |
| Alokacja przeznaczona na konkurs:   | <b>8 168 300 PLN</b><br>Środki obejmują wkład własny wnoszony ze środków publicznych.<br>Alokacja może zostać zwiększona o środki niezakontraktowane w Poddziałaniu 9.1.1 w 2008 roku.   |   |   |     |        |         |        |
| Typ/typy projektów (operacji) przewidziane do realizacji w ramach konkursu  | 1. tworzenie przedszkoli (w tym również uruchamianie innych form wychowania przedszkolnego) na obszarach i w środowiskach o niskim stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej (w szczególności na obszarach wiejskich)<br>2. wsparcie istniejących przedszkoli (w tym również funkcjonujących innych form wychowania przedszkolnego) przyczyniające się do zwiększonego uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym np. wsparcie dla przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego zagrożonych likwidacją, wydłużenie godzin pracy, uruchomienie dodatkowego naboru dzieci, zatrudnienie dodatkowego personelu itp. |   |   |     |        |         |        |
| Szczegółowe kryteria wyboru projektów   | Kryteria dostępu   |   |   |     |        |         |        |
|   | 1. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada jednostkę organizacyjną) na terenie województwa dolnośląskiego.  |   |   |     |        |         |        |
|   | Uzasadnienie:  | Wspieranie rozwoju zasobów ludzkich w województwie dolnośląskim będzie ułatwione poprzez zlokalizowanie administracji projektów na Dolnym Śląsku. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.   | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1,2 |        |         |        |
|   | 2. Beneficjent składa nie więcej niż dwa wnioski w ramach danego konkursu.   |   |   |     |        |         |        |
|   | Uzasadnienie:  | Wprowadzenie kryterium rekomendowane przez Podkomitet Monitorujący PO KL Województwa Dolnośląskiego, wynikające z dużego zainteresowania aplikowaniem o środki w 2008 roku. Zadaniem kryterium jest umożliwienie realizowania projektów przez większą liczbę beneficjentów. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie rejestru prowadzonego przez IOK. Decyduje kolejność rejestracji wpływu wniosku w IOK. | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1,2 |        |         |        |
| 3. Maksymalny okres realizacji projektu wynosi 24 miesiące, a planowany termin rozpoczęcia realizacji projektu to 2009 rok. |  |   |   |     |        |         |        |
| Uzasadnienie:   | Ograniczony okres realizacji projektu pozwoli beneficjentom precyzyjnie zaplanować przedsięwzięcia, co wpłynie na zwiększenie efektywności oraz sprawne rozliczanie finansowe wdrażanych projektów. Ponadto, dzięki ograniczeniu terminu rozpoczęcia realizacji projektu, projekty   | Stosuje się do typu/typów operacji (nr)   | 1,2                                     |     |        |         |        |

|                              |   |  |   |        |
|------------------------------|---|--|---|--------|
|                              |   | przyjmowane do realizacji będą odpowiadać aktualnie zidentyfikowanym potrzebom w regionie. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.   |   |        |
|                              | 4. W przypadku projektów zakładających wsparcie/tworzenie więcej niż jednego przedszkola/innej formy wychowania przedszkolnego minimalna wartość projektu wynosi 500 000 PLN. |  |   |        |
|                              | Uzasadnienie:   | Kryterium pozwoli na wybór większych projektów zakładających wsparcie większej liczby dzieci i przedszkoli/innych form wychowania przedszkolnego w regionie oraz pozwoli usprawnić wdrażanie Poddziałania. Jednocześnie umożliwi również realizację projektów w ramach Poddziałania podmiotom, które planują utworzenie/ wsparcie tylko jednego przedszkola/innej formy wychowania przedszkolnego. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu. | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1,2    |
|                              | 5. Projekt realizowany przez jednostkę samorządu terytorialnego (lub w partnerstwie z JST) zakłada wkład własny w wysokości 10% wartości projektu.                            |  |   |        |
|                              | Uzasadnienie:   | Wprowadzenie kryterium wkładu własnego wynika z konieczności zapewnienia współfinansowania Poddziałania z budżetu JST i daje gwarancję jego wniesienia przez beneficjenta (partnera) będącego JST. Partycypowanie JST w kosztach projektu ma na celu również zwiększenie zainteresowania JST w utrzymaniu trwałości rezultatów projektu po zakończeniu finansowania z EFS. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.                         | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1,2    |
| <b>Kryteria strategiczne</b> |   |  |   |        |
|                              | 1. Realizacja projektu w partnerstwie JST i organizacji pozarządowej.   |  | <b>WAGA</b>                             | 5 pkt. |
|                              | Uzasadnienie:   | Partnerstwo z udziałem trzeciego sektora ma na celu wzmocnienie roli organizacji pozarządowych jako równorzędnych partnerów administracji samorządowej w realizacji lokalnej polityki w zakresie edukacji przedszkolnej, natomiast udział JST zwiększa szansę na zapewnienie trwałości rezultatów projektu. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.  | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1,2    |
|                              | 2. Projekt przewiduje aktywny udział rodziców w tworzeniu i organizacji przedszkola / innej formy wychowania przedszkolnego.  |  | <b>WAGA</b>                             | 5 pkt. |
|                              | Uzasadnienie:   | Kryterium będzie pozytywnie wpływać na integrację społeczności lokalnych i jednocześnie poprzez zaangażowanie w tworzenie przedszkola rodziców, możliwe będzie lepsze dostosowanie oferty powstałego ośrodka do potrzeb zarówno dzieci jak i rodziców. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.   | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1,2    |
|                              | 3. Projekt jest komplementarny z inwestycjami zrealizowanymi bądź planowanymi do realizacji finansowanymi ze źródeł wspólnotowych innych niż Europejski Fundusz Społeczny.    |  | <b>WAGA</b>                             | 5 pkt. |
|                              | Uzasadnienie:   | Kryterium wprowadzono w celu zapewnienia komplementarności operacji finansowanych ze źródeł wspólnotowych. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.   | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1,2    |
|                              | 4. Projekt zakłada utworzenie przedszkola/innej formy wychowania przedszkolnego w miejscowościach, w których przedszkola nie funkcjonują.                                     |  | <b>WAGA</b>                             | 5 pkt. |
|                              | Uzasadnienie:   | Kryterium ma na celu wyrównanie dostępu do edukacji przedszkolnej. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.   | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1      |
| Strona 4 z 27                |   |  |   |        |

## PODDZIAŁANIE 9.1.2

### Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych

W ramach Poddziałania 9.1.2 w 2009 roku planowane jest przeprowadzenie jednego konkursu oraz rozpoczęcie realizacji projektu systemowego IP.

## PROJEKTY KONKURSOWE

Poniżej znajduje się tabela, prezentujące szczegółowo zasady wsparcia w ramach konkursu. Dodatkowe wyjaśnienia, dotyczące m.in. kryteriów dostępu i kryteriów strategicznych, będą uwzględniane w *Dokumentacji konkursowej*.

|  |  |  |       |        |                           |         |        |
|--|--|--|-------|--------|---------------------------|---------|--------|
| LP. Konkursu:  | 1  | Planowany termin ogłoszenia konkursu   | I kw. | II kw. | X                         | III kw. | IV kw. |
| Typ konkursu   | Otwarty  | X  |       |        |                           |         |        |
|  | Zamknięty  |  |       |        |                           |         |        |
| Alokacja przeznaczona na konkurs:  | <b>5 000 000 PLN</b><br>Alokacja może zostać zwiększona o środki niezakontraktowane w Poddziałaniu 9.1.2 w 2008 roku.  |  |       |        |                           |         |        |
| Typ/typy projektów (operacji) przewidziane do realizacji w ramach konkursu | <p>1. Programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych<sup>1</sup> prowadzących kształcenie ogólne ukierunkowane na wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów i zmniejszanie dysproporcji w ich osiągnięciach edukacyjnych oraz podnoszenie jakości procesu kształcenia, w szczególności obejmujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- dodatkowe zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze oraz specjalistyczne służące wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia</li> <li>- doradztwo i opiekę pedagogiczną – psychologiczną dla uczniów wykazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty (np. wsparcie dla uczniów z obszarów wiejskich, wsparcie dla uczniów niepełnosprawnych, przeciwdziałanie uzależnieniom, programy prewencyjne, przeciwdziałanie patologiom społecznym)</li> <li>- programy skierowane do dzieci i młodzieży, które znajdują się poza systemem szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego (przedwcześnie opuszczający system szkolnictwa) umożliwiające ukończenie danego etapu kształcenia oraz kontynuację nauki</li> <li>- dodatkowe zajęcia (pozaekcyjne i pozaszkolne) dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo – matematycznych</li> <li>- rozszerzanie oferty szkół o zagadnienia związane z poradnictwem i doradztwem edukacyjno - zawodowym, informowaniem uczniów o korzyściach płynących z wyboru danej ścieżki edukacyjnej oraz możliwościach dalszego kształcenia w kontekście uwarunkowań lokalnego i regionalnego rynku pracy (szkolne ośrodki kariery)</li> <li>- wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania i oceniania cechujących się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne</li> <li>- wdrażanie programów i narzędzi efektywnego zarządzania placówką oświatową przyczyniających się do poprawy jakości nauczania</li> </ul> |  |       |        |                           |         |        |
| Szczegółowe kryteria wyboru projektów                                      | Kryteria dostępu   |  |       |        |                           |         |        |
|  | 1. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada jednostkę organizacyjną) na terenie województwa dolnośląskiego.  |  |       |        |                           |         |        |
|  | Uzasadnienie:  | Wspieranie rozwoju zasobów ludzkich w województwie dolnośląskim będzie ułatwione poprzez |       |        | Stosuje się do typu/typów | 1       |        |

<sup>1</sup> Programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych realizowane w Priorytecie IX spełniają łącznie następujące cechy:

1. kompleksowo odpowiadają na zdiagnozowane potrzeby dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze danej szkoły/placówki oświatowej i jej uczniów (szkół/placówek oświatowych i ich uczniów);
2. kompleksowo i trwale przyczyniają się do jakościowych zmian w funkcjonowaniu szkoły/placówki oświatowej i/lub rozszerzenia oferty edukacyjnej danej szkoły/placówki oświatowej (szkół/placówek oświatowych);
3. zawierają określone cele, rezultaty i działania już na etapie aplikowania;
4. działania określone w programie rozwojowym przyczyniają się do rozwoju kompetencji kluczowych określonych w *Zaleceniach Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE)*;
5. zawierają elementy zgodne z polityką edukacyjną państwa i województwa.

|               |  |  |   |   |
|---------------|--|--|---|---|
|               |  | zlokalizowanie administracji projektów na Dolnym Śląsku. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.   | operacji (nr)                           |   |
|               | 2. Grupę docelową w projekcie stanowią podmioty z terenu województwa dolnośląskiego, wskazane w <i>Szczegółowym Opisie Priorytetów PO KL</i> .   |  |   |   |
| Uzasadnienie: |  | Skierowanie realizacji wybranych form wsparcia na obszar Dolnego Śląska. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.   | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1 |
|               | 3. Beneficjent składa nie więcej niż dwa wnioski w ramach danego konkursu.   |  |   |   |
| Uzasadnienie: |  | Wprowadzenie kryterium rekomendowane przez Podkomitet Monitorujący PO KL Województwa Dolnośląskiego, wynikające z dużego zainteresowania aplikowaniem o środki w 2008 roku. Zadaniem kryterium jest umożliwienie realizowania projektów przez większą liczbę beneficjentów. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie rejestru prowadzonego przez IOK. Decyduje kolejność rejestracji wpływu wniosku w IOK.  | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1 |
|               | 4. Maksymalny okres realizacji projektu wynosi 24 miesiące, a planowany termin rozpoczęcia realizacji projektu to 2009 rok.  |  |   |   |
| Uzasadnienie: |  | Ograniczony okres realizacji projektu pozwoli beneficjentom precyzyjnie zaplanować przedsięwzięcia, co wpłynie na zwiększenie efektywności oraz sprawne rozliczanie finansowe wdrażanych projektów. Ponadto, dzięki ograniczeniu terminu rozpoczęcia realizacji projektu, projekty przyjmowane do realizacji będą odpowiadać aktualnie zidentyfikowanym potrzebom w regionie. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.  | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1 |
|               | 5. Przychody beneficjenta za jeden z trzech ostatnich lat obrotowych są co najmniej dwukrotnie wyższe niż suma rocznych kosztów w projekcie. W przypadku projektów realizowanych w partnerstwie pod uwagę brana jest suma przychodów beneficjenta i jego partnerów. Kryterium nie dotyczy projektów, w których liderem lub partnerem jest jednostka sektora finansów publicznych.                        |  |   |   |
| Uzasadnienie: |  | Kryterium wprowadzono w celu selekcji wnioskodawców posiadających potencjał finansowy pozwalający na bezproblemowe rozliczanie projektów i zachowanie płynności finansowej. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.  | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1 |
|               | 6. W przypadku gdy grupę docelową w projekcie stanowią szkoły i/lub placówki oświatowe prowadzące kształcenie ogólne, projekt jest skierowany do szkół i/lub placówek oświatowych z województwa dolnośląskiego, które nie są objęte wsparciem w ramach projektu systemowego realizowanego przez Wydział Edukacji i Nauki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego w ramach Poddziałania 9.1.2. |  |   |   |
| Uzasadnienie: |  | Kryterium wprowadzono w celu wsparcia tych szkół i placówek oświatowych, które nie zostaną objęte projektem systemowym realizowanym przez Wydział Edukacji i Nauki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego w ramach Poddziałania 9.1.2. Kryterium umożliwi skorzystanie ze wsparcia Europejskiego Funduszu Społecznego jak największej liczbie szkół i placówek oświatowych z obszaru Dolnego Śląska. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu oraz wykazu szkół objętych projektem systemowym. | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1 |
|               | 7. Projekt realizowany przez beneficjenta będącego organem prowadzącym daną placówkę oświatową lub w partnerstwie z organem prowadzącym daną placówkę oświatową.   |  |   |   |
| Uzasadnienie: |  | Organ prowadzący daną placówkę musi wyrazić zgodę na realizację projektów współfinansowanych z funduszy unijnych. Ponadto w niewielkiej liczbie placówek oświatowych istnieje obsługa finansowo - księgową, która na ogół prowadzona jest przez odrębną komórkę organizacyjną, np. zespół ds. obsługi placówek oświatowych. Umożliwi to również realizację mniejszej liczby, ale większych projektów, np. gmina będzie realizować jeden duży projekt, skierowany do młodzieży  | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1 |

|                              |   |  |   |         |
|------------------------------|---|--|---|---------|
|                              |   | ze wszystkich szkół, dla którego jest organem prowadzącym. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.   |   |         |
|                              | 8. Projekt zakłada realizację co najmniej dwóch elementów programu rozwojowego każdej szkoły/ placówki oświatowej objętej projektem, spośród elementów programów rozwojowych wskazanych w <i>Szczegółowym Opisie Priorytetów PO KL</i> .  |  |   |         |
|                              | Uzasadnienie:   | Szczegółowy Opis Priorytetów PO KL wskazuje jeden typ projektu w ramach Podziałania 9.1.2, który dotyczy realizacji programów rozwojowych szkół i placówek oświatowych. W ramach tego typu mogą być realizowane różne elementy programu rozwojowego. Sama nazwa program wskazuje, że powinno być to wsparcie kompleksowe obejmujące więcej niż jeden element programu rozwojowego spośród elementów wymienionych w SzOP PO KL. Kryterium dostępu doprecyzowuje zapisy SzOP PO KL w tym zakresie. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu. | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1       |
| <b>Kryteria strategiczne</b> |   |  |   |         |
|                              | 1. Projekt zakłada realizację programów rozwojowych wyłącznie w szkołach/szkole i/lub placówkach oświatowych zlokalizowanych na obszarach wiejskich (rozumianych jako tereny położone poza granicami administracyjnymi miast – obszary gmin wiejskich oraz części wiejskie (leżące poza miastem) gmin miejsko – wiejskich). |  | <b>WAGA</b>                             | 5 pkt.  |
|                              | Uzasadnienie:   | Z uwagi na mniejszy dostęp do oferty pozaszkolnej i pozalekcyjnej uczniów z obszarów wiejskich oraz dążenie do realizacji celu szczegółowego 1 <i>Zmniejszenie nierówności w upowszechnieniu edukacji, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi dla IX Priorytetu PO KL</i> . Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.  | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1       |
|                              | 2. Projekt uwzględnia potrzeby placówek kształcenia specjalnego.  |  | <b>WAGA</b>                             | 10 pkt. |
|                              | Uzasadnienie:   | Instytucja Pośrednicząca przychyliła się do rekomendacji Instytucji Zarządzającej wynikającej z <i>Ewaluacji działań skierowanych na rzecz systemu kształcenia i szkolenia w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego</i> , zgodnie z którą preferowane powinny być projekty uwzględniające potrzeby placówek kształcenia specjalnego. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.  | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1       |
|                              | 3. Projekt zakłada wykorzystanie sprzętu ICT zakupionego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w latach 2004-2006.  |  | <b>WAGA</b>                             | 5 pkt.  |
|                              | Uzasadnienie:   | Rekomendacja wynika z <i>Ewaluacji działań skierowanych na rzecz systemu kształcenia i szkolenia w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego</i> , zgodnie z którą preferowane powinny być projekty zakładające wykorzystanie sprzętu ICT zakupionego ze środków EFS w latach 2004- 2006. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.  | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1       |

## PROJEKTY SYSTEMOWE

### Projekty, których realizacja rozpocznie się w 2009 r.

Projekt systemowy realizowany będzie przez Instytucję Pośredniczącą – Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, a w jego ramach przez Wydział Edukacji i Nauki. Założenia projektu, w tym uzasadnienie zmiany trybu z konkursowego na systemowy oraz kryteria dostępu, które musi spełnić projekt zostały przedstawione w poniższej tabeli.

|  |  |
|--|--|
| <p>Roboczy tytuł projektu:</p>                                     | <p>„Dolnośląska szkoła liderem pro jakościowych zmian w polskim systemie edukacji”</p>   |
| <p>Typ/typy projektów (operacji) realizowane w ramach projektu</p> | <p>Programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie ogólne ukierunkowane na wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów i zmniejszanie dysproporcji w ich osiągnięciach edukacyjnych oraz podnoszenie jakości procesu kształcenia, w szczególności obejmujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- dodatkowe zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze oraz specjalistyczne służące wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia</li> <li>- doradztwo i opiekę pedagogiczno – psychologiczną dla uczniów wykazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty (np. wsparcie dla uczniów z obszarów wiejskich, wsparcie dla uczniów niepełnosprawnych, przeciwdziałanie uzależnieniom, programy prewencyjne, przeciwdziałanie patologiom społecznym)</li> <li>- programy skierowane do dzieci i młodzieży, które znajdują się poza systemem szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego (przedwcześnie opuszczający system szkolnictwa) umożliwiające ukończenie danego etapu kształcenia oraz kontynuację nauki</li> <li>- dodatkowe zajęcia (pozalekcyjne i pozaszkolne) dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo – matematycznych</li> <li>- rozszerzanie oferty szkół o zagadnienia związane z poradnictwem i doradztwem edukacyjno - zawodowym, informowaniem uczniów o korzyściach płynących z wyboru danej ścieżki edukacyjnej oraz możliwościach dalszego kształcenia w kontekście uwarunkowań lokalnego i regionalnego rynku pracy (szkolne ośrodki kariery)</li> <li>- wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania i oceniania cechujących się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne</li> <li>- wdrażanie programów i narzędzi efektywnego zarządzania placówką oświatową przyczyniających się do poprawy jakości nauczania</li> </ul>   |
| <p>Beneficjent systemowy</p>                                       | <p>Województwo Dolnośląskie, Wydział Edukacji i Nauki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego w partnerstwie z Dolnośląskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Informacji Pedagogicznej</p>   |
| <p>Uzasadnienie zmiany trybu z konkursowego na systemowy</p>       | <p><b>Komplementarność wsparcia z Regionalnym Programem Operacyjnym dla Województwa Dolnośląskiego i projektem systemowym w Działaniu 9.4 PO KL</b></p> <p>Wszelkie dokumenty strategiczne przyjęte przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego przypisują edukacji kluczową rolę w stymulowaniu i wzmacnianiu procesów rozwoju regionalnego. Odzwierciedla się to m.in. w celach, priorytetach i alokacji środków Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego, który przewiduje, największe spośród wszystkich regionów, środki na infrastrukturę edukacyjną. Kilka najbardziej istotnych przedsięwzięć edukacyjnych znalazło się na indykatywnej liście projektów kluczowych.</p> <p>Zaliczyć do nich należy projekt <i>Dolnośląska e-Szkoła</i> oraz <i>Pracownie przyrodnicze w każdej gminie</i>. Programami tymi objęte zostaną wszystkie szkoły wyrażające gotowość wdrożenia nowoczesnych technologii w procesie kształcenia.</p> <p>Otrzymają one niezbędny sprzęt dydaktyczny, wartości ponad 30 mln zł., umożliwiający efektywne rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów, zwłaszcza w zakresie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych oraz wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych.</p> <p>Dotychczasowe doświadczenia pokazują jednak, że samo dostarczenie nowoczesnego sprzętu dydaktycznego nie skutkuje oczekiwanymi zmianami w jakości kształcenia. Konieczne są jeszcze tutaj odpowiednie programy szkoleniowe dla nauczycieli, a przede wszystkim przygotowanie i wdrożenie stosownych szkolnych programów rozwojowych.</p> <p><b>Doświadczenia z realizacji projektu „Szkoła Myśląca o Każdym – SMOK” w ramach SPO RZL</b></p> <p>Praktyka wskazuje, że szkoła nie potrafi zaplanować i wdrożyć programu rozwojowego, który w oparciu o właściwie zdefiniowane potrzeby uczniów, przyniesie rozwój kompetencji kluczowych. Stąd też niezbędne jest wsparcie szkół w opracowaniu i wdrażaniu programów rozwojowych przez właściwie dobrany zespół konsultantów, realizujących funkcje instruktazowo – doradcze przez cały okres realizacji projektu.</p> <p>Doświadczenia z realizacji projektu „Szkoła Myśląca o Każdym – SMOK”, wyniki ewaluacji, a także wypowiedzi dyrektorów szkół i organów prowadzących wyraźnie wskazują, iż właściwe zaplanowanie i realizacja szkolnych programów rozwojowych możliwa była właśnie dzięki stałemu merytorycznemu wsparciu konsultantów.</p> <p><b>Zwiększenie efektywności wsparcia, realizacja celów programu i zakładanych rezultatów</b></p> <p>Głównym celem projektu jest wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych o utrudnionym dostępie do edukacji,</p> |



|  |         |  |
|--|---------|--|
|  |         | <p>zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych - podnoszenie jakości procesu kształcenia, wspieranie indywidualnych zainteresowań i zdolności każdego ucznia ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności kluczowych poprzez realizację programów rozwojowych na zajęciach pozalekcyjnych i pozaszkolnych a także wdrażanie przyjętych rozwiązań do praktyki szkolnej. Tak sformułowane cele projektu w efekcie zostaną przełożone na programy rozwojowe szkół, których wdrożenie i realizacja, przy profesjonalnym wsparciu konsultantów, gwarantuje osiągnięcie celów Poddziałania 9.1.2. PO KL. Zaplanowane cele są w pełni zgodne ze szczegółowymi celami oraz oczekiwanymi efektami realizacji ustanowionymi dla Priorytetu IX POKL, w szczególności z założeniem, że docelowo 60% dolnośląskich szkół wdroży stosowne projekty rozwojowe.</p> <p><b>Realizacja założeń dokumentów strategicznych, w tym regionalnej polityki edukacyjnej</b></p> <p>Tylko skonstruowany w ten sposób, komplementarny program obejmujący indywidualne projekty wprowadzone już na listę indykatywną RPO oraz projekty w ramach Działania 9.4 oraz Poddziałania 9.1.2 POKL pozwolą z całą pewnością osiągnąć wyżej wymienione cele edukacyjne <i>Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku</i>, które w pełni korespondują ze strategią wspólnotową oraz podobnymi dokumentami krajowymi.</p> <p>Stąd Samorząd Województwa Dolnośląskiego wnosi o zmianę trybu wyboru projektów z konkursowego na systemowy. Projektodawcą tego projektu może być jedynie jednostka organizacyjna Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, będącego Instytucją Pośredniczącą w Działaniu 9.1 POKL, a zarazem realizatorem zadań przyjętych w <i>Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku</i>.</p> <p><b>Zapewnienie krajowego wkładu publicznego</b></p> <p>W ramach projektu systemowego zostanie wniesiony wkład z budżetu JST, co pozwoli na 100% dofinansowanie projektów wybieranych w procedurze konkursowej.</p> |
| Okres realizacji projektu  |         | 2009 – 2010  |
| Kwota planowanych wydatków w projekcie – ogółem:                         |         | 9 000 000 PLN<br>Środki obejmują wkład własny wnoszony ze środków publicznych.   |
| Wybrane rezultaty planowane do osiągnięcia na koniec realizacji projektu | twarde  | <ul style="list-style-type: none"> <li>– zrealizowanie zatwierdzonych programów rozwojowych w 200 szkołach</li> <li>– funkcjonowanie 200 szkolnych mini portali edukacyjnych gromadzących zasoby edukacyjne</li> <li>– konferencje prezentujące założenia, rozwiązania oraz przykłady dobrych praktyk osiągniętych w realizowanym projekcie (24)</li> <li>– konferencja kończąca projekt z udziałem ok. 400 osób</li> <li>– wydanie publikacji podsumowującej projekt, w nakładzie 1000 egzemplarzy</li> <li>– uruchomienie dla celów projektu internetowej platformy informacyjno-komunikacyjno</li> <li>– co najmniej 2500 uczniów biorących udział w zajęciach pozaszkolnych</li> <li>– funkcjonowanie minimum 200 szkolnych kół zainteresowań</li> <li>– uruchomienie witryny WWW projektu, kontynuacja po zakończeniu projektu</li> <li>– sprzęt i materiały dydaktyczne służące celom projektu, o wartości ok. 900 000 zł, zakupione w ramach cross-finansingu</li> </ul>  |
|  | miękkie | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wzrost efektywności kształcenia w zakresie kompetencji kluczowych oraz poprawa wyników nauczania</li> <li>– zmniejszenie dysproporcji w poziomie i zakresie działalności dydaktyczno-wychowawczej szkół</li> <li>– wzrost aspiracji edukacyjnych uczniów, uczestnictwa w zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych oraz zmniejszenie niepowodzeń szkolnych</li> <li>– poprawa wyników sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych</li> <li>– wzrost udziału uczniów w zajęciach kół zainteresowań oraz konkursach przedmiotowych i międzyprzedmiotowych</li> </ul>  |
| Szczegółowe kryteria wyboru projektów                                    |         | <b>Kryteria dostępu</b>  |
|  |         | 1. Grupę docelową w projekcie stanowią szkoły i/lub placówki oświatowe prowadzące kształcenie ogólne, funkcjonujące na terenie województwa dolnośląskiego i objęte projektami kluczowymi w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego, tj.: projektem <i>Dolnośląska e-Szkoła</i> oraz projektem <i>Pracownia przyrodnicza w każdej gminie</i> .   |
|  |         | <p><b>Uzasadnienie:</b> Skierowanie realizacji wybranych form wsparcia na obszar Dolnego Śląska do szkół, które otrzymają wyposażenie w ramach projektów kluczowych RPOWD. Umożliwi to efektywne wykorzystanie nowoczesnie wyposażonej bazy dydaktycznej. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.</p>  |
|  |         | 2. Projekt zakłada wkład własny pochodzący ze środków budżetu JST w wysokości 1,5% wartości projektu.  |

|  |               |  |
|--|---------------|--|
|  | Uzasadnienie: | Wprowadzenie kryterium wkładu własnego wynika z przyjętych przez IP założeń dotyczących zapewnienia krajowego wkładu publicznego i daje gwarancję jego wniesienia przez beneficjenta systemowego. Realizacja projektu systemowego zabezpiecza źródła finansowania krajowego wkładu publicznego dla Działania przyjęte w <i>Szczegółowym Opisie Priorytetów PO KL</i> oraz umożliwi 100% dofinansowanie projektów wybieranych w procedurze konkursowej. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.   |
|  |               | 3. Projekt zakłada realizację programów rozwojowych w co najmniej 200 szkołach i/lub placówkach oświatowych prowadzących kształcenie ogólne, w tym w co najmniej 100 usytuowanych na obszarach wiejskich (rozumianych jako tereny położone poza granicami administracyjnymi miast – obszary gmin wiejskich oraz części wiejskie (leżące poza miastem) gmin miejsko – wiejskich).   |
|  | Uzasadnienie: | Kryterium wprowadzono z uwagi na mniejszy dostęp do oferty pozaszkolnej i pozalekcyjnej uczniów z obszarów wiejskich oraz dążenie do realizacji celu szczegółowego 1 <i>Zmniejszenie nierówności w upowszechnieniu edukacji, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi</i> dla IX Priorytetu PO KL. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.   |
|  |               | 4. Projekt zakłada realizację co najmniej dwóch elementów programu rozwojowego każdej szkoły/placówki oświatowej objętej projektem, spośród elementów programów rozwojowych wskazanych w <i>Szczegółowym Opisie Priorytetów PO KL</i> .  |
|  | Uzasadnienie: | Szczegółowy Opis Priorytetów PO KL wskazuje jeden typ projektu w ramach Podziałania 9.1.2, który dotyczy realizacji programów rozwojowych szkół i placówek oświatowych. W ramach tego typu mogą być realizowane różne elementy programu rozwojowego. Sama nazwa program wskazuje, że powinno być to wsparcie kompleksowe obejmujące więcej niż jeden element programu rozwojowego spośród elementów wymienionych w SzOP PO KL. Kryterium dostępu doprecyzowuje zapisy SzOP PO KL w tym zakresie. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu. |

### PODDZIAŁANIE 9.1.3 Pomoc stypendialna dla uczniów szczególnie uzdolnionych

### PROJEKTY SYSTEMOWE

#### Projekty, których realizacja jest kontynuowana

|  |  |   |
|--|--|---|
| Tytuł projektu:  | „Dolnośląski Program Stypendialny – Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów uzdolnionych”  |   |
| Typ/typy projektów (operacji) realizowane w ramach projektu              | – realizacja regionalnych programów pomocy stypendialnej dla szczególnie uzdolnionych uczniów (zwłaszcza w zakresie nauk matematycznych, przyrodniczych i technicznych) szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, których niekorzystna sytuacja materialna stanowi barierę w rozwoju edukacyjnym |   |
| Beneficjent systemowy  | Województwo Dolnośląskie, Wydział Edukacji i Nauki<br>Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego   |   |
| Okres realizacji projektu  | 2008 – 2015  |   |
| Kwota planowanych wydatków w projekcie – ogółem:                         | 8 051 749 PLN<br>Środki obejmują wkład własny wnoszony ze środków publicznych.   |   |
| Wybrane rezultaty planowane do osiągnięcia na koniec realizacji projektu | twarde   | <ul style="list-style-type: none"> <li>- liczba uczestników projektu, którzy otrzymają stypendia: 2911 uczniów</li> <li>- liczba przyznanych i wypłaconych stypendiów: 2911 stypendiów</li> <li>- powstanie prezentacji multimedialnej na zakończenie realizacji projektu</li> <li>- utworzenie strony internetowej projektu</li> <li>- zorganizowanie 2 konferencji: inauguracyjnej i podsumowującej projekt (dla 300 osób każda)</li> <li>- zorganizowanie 22 spotkań informacyjno - szkoleniowych dla dyrektorów i nauczycieli-opiekunów (dla 300 osób każde)</li> </ul> |

|  |         |   |
|--|---------|---|
|  | miękkie | <ul style="list-style-type: none"><li>- pomoc w rozwijaniu swoich uzdolnień i zapobieganie decyzji o zaprzestaniu nauki lub wyborze szkoły, która nie jest w stanie spełnić wszystkich oczekiwań edukacyjnych ucznia</li><li>- zapobieganie wykluczeniu społecznemu i motywacja do rozwijania własnych zdolności</li><li>- zwiększenie szans edukacyjnych uczniów poprzez możliwość finansowania nauki w lepszej szkole</li><li>- stworzenie szansy na równy start młodzieży wiejskiej i z małych miast w stosunku do młodzieży z dużych miast</li><li>- wzrost wybieralności przedmiotów ścisłych na egzaminie maturalnym</li><li>- wzrost średniej ocen uczniów objętych programem na zakończenie nauki w danym typie szkoły</li><li>- kontynuowanie nauki przez gimnazjalistów w szkole ponadgimnazjalnej kończącej się maturą oraz przez absolwentów szkół ponadgimnazjalnych na wyższych uczelniach</li><li>- w dłuższej perspektywie czasowej wzrost szans edukacyjnych ucznia i rozwój umiejętności pozwoli na lepsze funkcjonowanie na rynku pracy dzięki zdobyciu ponadprzeciętnych umiejętności</li></ul> |
|--|---------|---|

## KARTA DZIAŁANIA 9.2

### Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego

### PROJEKTY SYSTEMOWE

W 2009 roku w ramach Działania 9.2 nie planuje się naboru wniosków w trybie konkursowym, ponieważ zaplanowano realizację projektu systemowego IP. Projekt systemowy realizowany będzie przez Instytucję Pośredniczącą – Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, a w jego ramach przez Wydział Edukacji i Nauki. Założenia projektu, w tym uzasadnienie zmiany trybu z konkursowego na systemowy oraz kryteria dostępu, które musi spełnić projekt zostały przedstawione w poniższej tabeli.

#### Projekty, których realizacja rozpocznie się w 2009 r.

|   |  |
|---|--|
| Roboczy tytuł projektu:                                     | „Modernizacja kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku – Branża mechaniczna”  |
| Typ/typy projektów (operacji) realizowane w ramach projektu | <p>Programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe ukierunkowane na zmniejszanie wyrównywanie dysproporcji w osiągnięciach uczniów w trakcie procesu kształcenia oraz podnoszenie jakości procesu kształcenia w szczególności obejmujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– dodatkowe zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze oraz specjalistyczne służące wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia</li> <li>– doradztwo i opiekę pedagogiczno – psychologiczną dla uczniów wykazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu szkolnictwa (np. wsparcie dla uczniów z obszarów wiejskich, wsparcie dla uczniów niepełnosprawnych, przeciwdziałanie uzależnieniom, programy prewencyjne, przeciwdziałanie patologiom społecznym)</li> <li>– dodatkowe zajęcia (pozaekscyplinarne i pozaszkolne) dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo – matematycznych</li> <li>– efektywne programy doradztwa edukacyjno – zawodowego</li> <li>– modernizację oferty kształcenia zawodowego i dostosowanie jej do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy (wprowadzanie nowych kierunków kształcenia, modyfikacja programów nauczania na kierunkach istniejących)</li> <li>– współpracę szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe z pracodawcami i instytucjami rynku pracy służącą podnoszeniu kwalifikacji zawodowych uczniów jako przyszłych absolwentów i wzmacnianie ich zdolności do zatrudnienia (w tym zwłaszcza w zakresie praktycznych form nauczania – staże i praktyki)</li> <li>– wyposażenie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe w nowoczesne materiały dydaktyczne (w tym podręczniki szkolne) zapewniające wysoką jakość kształcenia</li> <li>– wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania i oceniania cechujących się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne</li> <li>– wdrażanie programów i narzędzi efektywnego zarządzania placówką oświatową</li> </ul> |
| Beneficjent systemowy                                       | Województwo Dolnośląskie, Wydział Edukacji i Nauki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego w partnerstwie z Dolnośląskim Centrum Informacji Zawodowej i Doskonalenia Nauczycieli w Wałbrzychu   |
| Uzasadnienie zmiany trybu z konkursowego na systemowy       | Samorząd Województwa Dolnośląskiego we współpracy ze wszystkimi powiatami, zgodnie z celami i priorytetami <i>Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku</i> , przygotował program modernizacji kształcenia zawodowego w regionie. Zakłada on w szczególności utworzenie 9 centrów kształcenia zawodowego w 7 branżach, najbardziej kluczowych dla dolnośląskiego rynku pracy. Centra te, skupiając wokół siebie szkoły zawodowe z poszczególnych branż, pełnią jednocześnie funkcje koordynacyjne dla stosownych kierunków i profili kształcenia i przyjmują na zajęcia praktyczne uczniów z całego regionu w zakresie i wymiarze niemożliwym do zrealizowania, ze względu na standardy wyposażeniowe i kadrowe, w macierzystych szkołach.   |

Wyposażenie centrów, o wartości blisko 60 mln zł, sfinansowane zostanie w ramach projektu systemowego Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego. Nie sposób jednak realizować tak dużego, edukacyjnego projektu inwestycyjnego bez zapewnienia komplementarności z projektami „miękkimi”, pozwalającymi w optymalny sposób wykorzystać potencjał zmodernizowanej bazy szkoleniowej.

Pierwszy komplementarny projekt, obejmujący w szczególności trzy spośród 7 wyżej wspomnianych branż (budowlaną, informatyczną i turystyczną) został zgłoszony w trybie konkursowym, w ramach Działania 9.2 PO KL, w partnerstwie ze wszystkimi powiatami, przez jednostkę organizacyjną Samorządu Województwa Dolnośląskiego. Jednostką tą i partnerem w obecnym projekcie jest Dolnośląskie Centrum Informacji Zawodowej i Doskonalenia Nauczycieli w Wałbrzychu, stanowiące unikatową w skali kraju placówkę prowadzącą i koordynującą doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych oraz doradztwo edukacyjno-zawodowe. Jednak tryb konkursowy nie ma w tym przypadku żadnego uzasadnienia, gdyż projekt obejmuje, po pierwsze, wszystkich potencjalnych odbiorców (ogół młodzieżowych szkół zawodowych, które prowadzą i finansują samorządy powiatowe lub samorząd województwa), a po drugie, tylko w trybie systemowego wyboru projektów można właściwie planować i koordynować zakrojone na taką skalę przedsięwzięcie.

Nadmienić należy, iż program modernizacji kształcenia zawodowego w województwie dolnośląskim realizowany jest w uzgodnieniu z Ministerstwem Edukacji Narodowej oraz Sejmową Komisją Edukacji, Nauki i Młodzieży i traktowany jako jedyny tego typu regionalny program pilotażowy.

Dlatego też Samorząd Województwa Dolnośląskiego w porozumieniu z Konwentem Powiatów Dolnego Śląska wnosi o zmianę trybu wyboru projektu z konkursowego na systemowy. Jest to szczególnie uzasadnione w przypadku Województwa Dolnośląskiego, które, jako jedyne w Polsce, współprowadzi, z 23 powiatami, placówki doskonalenia nauczycieli. Tego typu sieciowa struktura pozwala projektować i realizować szerokie, regionalne programy strategiczne, do których należy m.in. projekt *Modernizacja kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku*. Podobne programy rozwojowe, we współdziałaniu z dolnośląskimi samorządami, realizowano już z dużym powodzeniem w poprzednim okresie programowania. Ogólne zasady współpracy przy realizacji rzeczonego projektu określono w stosownym liście intencyjnym podpisanym przez Województwo Dolnośląskie ze wszystkimi dolnośląskimi powiatami. Szczegółowe porozumienia zostaną zawarte po zaakceptowaniu przez IZ niniejszego projektu systemowego.

W ramach jego realizacji, wszystkie dolnośląskie szkoły i placówki kształcące w branży mechanicznej (w chwili obecnej 63 szkoły) oraz 5300 uczniów tych szkół, objęci zostaną następującymi formami wsparcia:

- dodatkowymi zajęciami dydaktyczno - wyrównawczymi oraz specjalistycznymi służącymi wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia,
- wyposażeniem szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe w branży mechanicznej w nowoczesne materiały dydaktyczne (programy nauczania, zeszyty ćwiczeń, materiały dla nauczycieli i uczniów), zapewniające wysoką jakość kształcenia, poruszanie się na rynku pracy oraz wspomagające planowanie kariery zawodowej,
- zakupem w ramach cross finansingu nowoczesnego sprzętu i urządzeń do podstawowego kształcenia zawodowego,
- wyjazdowymi zajęciami realizowanymi w centrach zawodowych poza powiatem, wyposażonych w sprzęt dydaktyczny, oparty na nowoczesnych technologiach stosowanych w przemyśle mechanicznym,
- możliwością rozwijania współpracy szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe w branży mechanicznej z pracodawcami i instytucjami rynku pracy w formie staży, praktyki, wycieczek zawodoznawczych.

Natomiast wszyscy uczniowie szkół zawodowych, niezależnie od branży (ok. 250 szkół), wymagający właściwych, najodpowiedniejszych dla nich form wsparcia i rozpoczynający naukę w roku szkolnym 2009/10 objęci zostaną doradztwem i opieką pedagogiczno – psychologiczną, poradnictwem i doradztwem edukacyjno – zawodowym, dodatkowymi zajęciami ukierunkowanymi na rozwój kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo – matematycznych oraz różnorodnymi formami zajęć organizowanych we współpracy z dolnośląskimi pracodawcami.

Głównym celem projektu jest implementacja działań określonych w strategiach edukacyjnych (krajowej, wojewódzkiej i w strategiach lokalnych) zakładających lepsze dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do regionalnych i lokalnych uwarunkowań rynku pracy i gospodarki opartej na wiedzy, w szczególności poprzez bardziej racjonalne i efektywne stymulowanie ścieżek rozwoju edukacyjnego wybieranych przez młodzież. W projekcie zaplanowano więc prowadzenie efektywnego doradztwa edukacyjno-zawodowego poprzez zajęcia doradcze w szkołach oraz specjalistyczne zajęcia doradztwa branżowego w centrach kształcenia zawodowego branży mechanicznej, opracowanie pakietów informacji i poradnictwa zawodowego dla uczniów oraz informacji branżowej. Zakłada się tu również podniesienie rangi i atrakcyjności oraz jakości edukacji zawodowej m.in. poprzez realizację programów rozwojowych szkół, ukierunkowanych na zmniejszanie i wyrównanie dysproporcji

|  |         |  |
|--|---------|--|
|  |         | <p>w jakości edukacji na terenach miejskich i wiejskich. Programy rozwojowe uwzględnią w szczególności rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów zwłaszcza w zakresie matematyki oraz przedmiotów przyrodniczych i technicznych. Specyficzne i najbardziej odpowiednie dla poszczególnych szkół programy rozwojowe wypracowane zostaną przez kadre pedagogiczną tych szkół przy znaczącym wsparciu konsultantów z wojewódzkich i powiatowych placówek doskonalenia nauczycieli. W związku z tym projekt przewiduje także opracowanie i wdrożenie nowoczesnych materiałów dydaktycznych dla zawodów branży mechanicznej, w szczególności pakietów (materiały dla nauczyciela i zeszyty ćwiczeń dla uczniów) oraz podręczników do przedmiotu specjalizacja dla zawodów technicznych w branży mechanicznej. W ramach projektu realizowane będą także różnorodne formy współpracy szkół z dolnośląskimi pracodawcami, a w szczególności fora zawodowe, targi pracy, staże/praktyki dla uczniów, wycieczki zawodoznawcze.</p> <p>Jak podkreślono w dokumencie programowym POKL, w zakresie kształcenia zawodowego interwencja EFS wymaga uzupełnienia wsparciem cross-financingu, które przeznaczone jest na wyposażenie szkół zawodowych branży mechanicznej w maszyny i urządzenia niezbędne do realizacji procesu dydaktycznego zgodnie ze współczesnymi standardami rynku pracy. Jest to szczególnie istotne w aspekcie działań komplementarnych z RPOWD, w ramach którego nastąpi wyposażenie 9 centrów regionalnych, w których odbywać się będzie część zajęć przewidzianych w niniejszym projekcie. Tylko wsparcie z cross-financingu umożliwi likwidację barier technologicznych pomiędzy zespołami szkół/szkołami a centrami, pozwalając na odbywanie w nich specjalistycznych zajęć.</p> <p>W kolejnych latach tego typu projekty dotyczyć będą w szczególności branży elektryczno-energetycznej, samochodowej oraz mechatroniczno-elektronicznej, korespondując z odpowiednimi zadaniami realizowanymi w komplementarnym projekcie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego.</p> |
| Okres realizacji projektu  |         | 2009 – 2010  |
| Kwota planowanych wydatków w projekcie – ogółem:                         |         | 17 324 478 PLN<br>Środki obejmują wkład własny wnoszony ze środków publicznych.  |
| Wybrane rezultaty planowane do osiągnięcia na koniec realizacji projektu | twarde  | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wdrożenie 250 programów rozwojowych szkół zawodowych</li> <li>– wdrożenie programów współpracy 250 szkół zawodowych z pracodawcami</li> <li>– wdrożenie co najmniej 3 programów specjalizacji dla zawodów technicznych z branży mechanicznej oraz podręczników do tej specjalizacji</li> <li>– wyposażenie co najmniej 63 szkół kształcących w zawodach z branży mechanicznej w nowoczesne materiały dydaktyczne (zeszyty ćwiczeń, materiały dla uczniów i nauczycieli, podręczniki)</li> <li>– wyposażenie, w ramach cross-financingu, 29 szkół branży mechanicznej w nowoczesny sprzęt techno-dydaktyczny, niezbędny dla osiągnięcia celów projektu</li> <li>– wyposażenie 63 szkół i wdrożenie do praktyki szkolnej materiałów edukacyjnych, dotyczących planowania kariery edukacyjnej i zawodowej oraz poruszania się na rynku pracy, obejmujących 7 zawodów branży mechanicznej (teczki informacji o zawodach, broszury, poradniki, zeszyty ćwiczeń, ulotki, programy komputerowe, filmy, książki itp)</li> <li>– udostępnienie szkołom Systemu Informacji Zawodowej oraz jego rozbudowa o System Informacji Branżowej w branży mechanicznej</li> </ul>   |
|  | miękkie | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wzrost poziomu umiejętności zawodowych uczniów szkół branży mechanicznej, wdrażających programy rozwojowe</li> <li>– wyrównanie szans oraz dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia uczniów szkół zawodowych.</li> <li>– wzrost zainteresowania uczniów kształceniem zawodowym oraz lepsze ich przygotowanie do uzyskania kwalifikacji zawodowych.</li> <li>– poprawa zdolności zatrudnienia absolwentów dolnośląskich szkół zawodowych</li> <li>– wzrost odsetka absolwentów szkół zawodowych kontynuujących naukę w szkole wyższego stopnia i różnorodnych formach kształcenia ustawicznego</li> </ul>   |
| Szczegółowe kryteria wyboru projektów                                    |         | <b>Kryteria dostępu</b>  |
|  |         | 1. Projekt zakłada wkład własny pochodzący ze środków budżetu JST w wysokości 15% wartości projektu.   |
|  |         | Uzasadnienie: Wprowadzenie kryterium wkładu własnego wynika z konieczności zapewnienia współfinansowania Działania z budżetu JST i daje gwarancję jego wniesienia przez beneficjenta systemowego. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.  |
|  |         | 2. Projekt zakłada realizację programów rozwojowych w co najmniej 250 szkołach lub/i placówkach oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe na terenie województwa dolnośląskiego.   |
|  |         | Uzasadnienie: Celem wprowadzenia kryterium jest umożliwienie skorzystania ze wsparcia Europejskiego Funduszu Społecznego jak największej liczby szkół i  |

|  |               |  |
|--|---------------|--|
|  |               | placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe w województwie dolnośląskim. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.  |
|  | 3.            | Projekt zakłada realizację programów rozwojowych obejmujących współpracę szkół lub/i placówek prowadzących kształcenie zawodowe z przedsiębiorstwami w co najmniej 250 szkołach i/lub placówkach kształcenia zawodowego.   |
|  | Uzasadnienie: | Wskazanie kryterium uzasadnione jest identyfikacją potrzeb w regionie oraz przyjętymi kierunkami rozwoju w <i>Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku</i> . Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.  |
|  | 4.            | Projekt zakłada realizację co najmniej dwóch elementów programu rozwojowego każdej szkoły/placówki oświatowej objętej projektem, spośród elementów programów rozwojowych wskazanych w <i>Szczegółowym Opisie Priorytetów PO KL</i> .   |
|  | Uzasadnienie: | Szczegółowy Opis Priorytetów PO KL wskazuje jeden typ projektu w ramach Działania 9.2, który dotyczy realizacji programów rozwojowych szkół i placówek oświatowych. W ramach tego typu mogą być realizowane różne elementy programu rozwojowego. Sama nazwa program wskazuje, że powinno być to wsparcie kompleksowe obejmujące więcej niż jeden element programu rozwojowego spośród elementów wymienionych w SzOP PO KL. Kryterium dostępu doprecyzowuje zapisy SzOP PO KL w tym zakresie. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu. |
|  | 5.            | Projekt jest komplementarny z inwestycjami zrealizowanymi bądź planowanymi do realizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego.   |
|  | Uzasadnienie: | Kryterium wprowadzono w celu zapewnienia komplementarności z Regionalnym Programem Operacyjnym dla Województwa Dolnośląskiego. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.   |

## KARTA DZIAŁANIA 9.3

### Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego

### PROJEKTY KONKURSOWE

W ramach Działania 9.3 w 2009 roku planowane jest przeprowadzenie jednego konkursu. Poniżej znajduje się tabela, prezentująca szczegółowo zasady wsparcia w ramach konkursu. W 2009 roku w Działaniu 9.3 nie będzie prowadzony nabór projektów dotyczących kampanii informacyjnych w zakresie: korzyści płynących z formalnego podwyższania lub uzupełniania posiadanych kwalifikacji oraz potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy w tym zakresie. Dodatkowe wyjaśnienia, dotyczące m.in. kryteriów dostępu i kryteriów strategicznych, będą uwzględniane w *Dokumentacji konkursowej*.

|   |   |   |  |       |        |         |        |
|---|---|---|--|-------|--------|---------|--------|
| <b>LP. Konkursu:</b>  | 1   | <b>Planowany termin ogłoszenia konkursu</b>   | I kw.  | X     | II kw. | III kw. | IV kw. |
| <b>Typ konkursu</b>   | Otwarty   | X   |  |       |        |         |        |
|   | Zamknięty   |   |  |       |        |         |        |
| <b>Alokacja przeznaczona na konkurs:</b>  | <b>6 208 800 PLN</b><br>Alokacja może zostać zwiększona o środki niezakontraktowane w Działaniu 9.3 w 2008 roku.  |   |  |       |        |         |        |
| <b>Typ/typy projektów (operacji) przewidziane do realizacji w ramach konkursu</b>   | <ol style="list-style-type: none"> <li>kształcenie w formach szkolnych osób dorosłych z własnej inicjatywy zainteresowanych uzupełnieniem lub podwyższeniem swojego wykształcenia i kwalifikacji ogólnych i zawodowych</li> <li>programy formalnego potwierdzania kwalifikacji ogólnych i zawodowych zdobytych w sposób pozaformalny i nieformalny (wsparcie dla osób, które z własnej inicjatywy deklarują chęć przystąpienia do egzaminu zewnętrznego i potwierdzenia posiadanych kwalifikacji)</li> <li>usługi doradcze dla osób dorosłych z własnej inicjatywy zainteresowanych kształceniem formalnym w zakresie wyboru kierunku i formy kształcenia formalnego w kontekście potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy</li> <li>wsparcie dla szkół dla dorosłych, placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego w zakresie kształcenia formalnego ukierunkowane na: <ul style="list-style-type: none"> <li>monitorowanie potrzeb oraz rozszerzanie lub dostosowywanie oferty edukacyjnej do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy</li> <li>podwyższanie jakości oferty edukacyjnej w tym również w przypadku form pozaszkolnych</li> <li>ubieganie się o akredytację kuratora oświaty</li> <li>rozwój innowacyjnych form kształcenia ustawicznego, w tym również w formie e-learningu</li> </ul> </li> </ol> |   |  |       |        |         |        |
| <b>Szczegółowe kryteria wyboru projektów</b>  | <b>Kryteria dostępu</b>   |   |  |       |        |         |        |
|   | 1. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada jednostkę organizacyjną) na terenie województwa dolnośląskiego.   |   |  |       |        |         |        |
|   | <b>Uzasadnienie:</b>  | Wsparanie rozwoju zasobów ludzkich w województwie dolnośląskim będzie ułatwione poprzez zlokalizowanie administracji projektów na Dolnym Śląsku. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.  | <b>Stosuje się do typu/typów operacji (nr)</b> | 1 - 4 |        |         |        |
|   | 2. Beneficjent składa nie więcej niż dwa wnioski w ramach danego konkursu.  |   |  |       |        |         |        |
|   | <b>Uzasadnienie:</b>  | Wprowadzenie kryterium rekomendowane przez Podkomitet Monitorujący PO KL Województwa Dolnośląskiego, wynikające z dużego zainteresowania aplikowaniem o środki w 2008 roku. Zadaniem kryterium jest umożliwienie realizowania projektów przez większą liczbę beneficjentów. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie rejestru prowadzonego przez IOK. Decyduje kolejność rejestracji wpływu wniosku w IOK. | <b>Stosuje się do typu/typów operacji (nr)</b> | 1 - 4 |        |         |        |
| 3. Maksymalny okres realizacji projektu wynosi 24 miesiące, a planowany termin rozpoczęcia realizacji projektu to 2009 rok. |   |   |  |       |        |         |        |
| <b>Uzasadnienie:</b>  | Ograniczony okres realizacji projektu pozwoli beneficjentom precyzyjnie zaplanować  | <b>Stosuje się do</b>   | 1 - 4  |       |        |         |        |



|                              |   |   |   |        |
|------------------------------|---|---|---|--------|
|                              |   | przedsięwzięcia, co wpłynie na zwiększenie efektywności oraz sprawne rozliczanie finansowe wdrażanych projektów. Ponadto, dzięki ograniczeniu terminu rozpoczęcia realizacji projektu, projekty przyjmowane do realizacji będą odpowiadać aktualnie zidentyfikowanym potrzebom w regionie. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.  | typu/typów operacji (nr)                |        |
|                              | 4. Przychody beneficjenta za jeden z trzech ostatnich lat obrotowych są co najmniej dwukrotnie wyższe niż suma rocznych kosztów w projekcie. W przypadku projektów realizowanych w partnerstwie pod uwagę brana jest suma przychodów beneficjenta i jego partnerów. Kryterium nie dotyczy projektów, w których liderem lub partnerem jest jednostka sektora finansów publicznych. |   |   |        |
|                              | Uzasadnienie:   | Kryterium wprowadzono w celu selekcji wnioskodawców posiadających potencjał finansowy pozwalający na bezproblemowe rozliczanie projektów i zachowanie płynności finansowej. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.   | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1 - 4  |
| <b>Kryteria strategiczne</b> |   |   |   |        |
|                              | 1. Projekt zakłada kształcenie w formach szkolnych osób dorosłych z własnej inicjatywy zainteresowanych uzupełnieniem lub podwyższeniem swojego wykształcenia i kwalifikacji ogólnych i/lub zawodowych.   |   | <b>WAGA</b>                             | 5 pkt. |
|                              | Uzasadnienie:   | Kryterium wynika z identyfikacji potrzeb w regionie w zakresie kształcenia ustawicznego. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.  | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1,4    |
|                              | 2. W ramach projektu zostaną opracowane i upowszechnione programy i pomoce dydaktyczne służące kształceniu na odległość.  |   | <b>WAGA</b>                             | 5 pkt. |
|                              | Uzasadnienie:   | <i>Ewaluacja działań skierowanych na rzecz systemu kształcenia i szkolenia w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego</i> pokazała potrzebę preferowania projektów zawierających elementy opracowania programów i pomocy dydaktycznych w zakresie nauczania na odległość. Zgodnie z rekomendacją Instytucji Zarządzającej, Instytucja Pośrednicząca dostrzega konieczność rozwijania nauczania na odległość. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu. | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 4      |
|                              | 3. Grupę docelową w projekcie stanowią w co najmniej 50% osoby w wieku powyżej 45 roku życia oraz wsparcie w ramach projektu zostało dostosowane do specyficznych potrzeb tej grupy docelowej.  |   | <b>WAGA</b>                             | 5 pkt. |
|                              | Uzasadnienie:   | Osoby powyżej 45 roku życia, zostały zidentyfikowane jako jedna z grup docelowych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Jednocześnie jest to grupa wiekowa o najniższym poziomie wykształcenia. Dlatego konieczne jest wsparcie osób, które nie ukończyły pełnego cyklu kształcenia. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.  | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1-4    |
|                              | 4. Projekt jest komplementarny z inwestycjami zrealizowanymi bądź planowanymi do realizacji finansowanymi ze źródeł wspólnotowych innych niż Europejski Fundusz Społeczny.  |   | <b>WAGA</b>                             | 5 pkt. |
|                              | Uzasadnienie:   | Kryterium wprowadzono w celu zapewnienia komplementarności operacji finansowanych ze źródeł wspólnotowych. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.  | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1-4    |

## KARTA DZIAŁANIA 9.4 Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty

### PROJEKTY KONKURSOWE

W ramach Działania 9.4 w 2009 roku planowane jest przeprowadzenie jednego konkursu oraz realizacja projektu systemowego IP. Poniżej znajduje się tabela, prezentująca szczegółowo zasady wsparcia w ramach konkursu. Dodatkowe wyjaśnienia, dotyczące m.in. kryteriów dostępu i kryteriów strategicznych, będą uwzględniane w *Dokumentacji konkursowej*.

|  |  |   |   |        |   |         |        |
|--|--|---|---|--------|---|---------|--------|
| <b>LP. Konkursu:</b>   | 1  | <b>Planowany termin ogłoszenia konkursu</b>   | I kw.                                   | II kw. | X | III kw. | IV kw. |
| <b>Typ konkursu</b>  | Otwarty  | X   |   |        |   |         |        |
|  | Zamknięty  |   |   |        |   |         |        |
| <b>Alokacja przeznaczona na konkurs:</b>   | <b>1 254 600 PLN</b><br>Środki obejmują wkład własny wnoszony ze środków publicznych.<br>Alokacja może zostać zwiększona o środki niezakontraktowane w Działaniu 9.4 w 2008 roku.  |   |   |        |   |         |        |
| <b>Typ/typy projektów (operacji) przewidziane do realizacji w ramach konkursu</b>  | <ol style="list-style-type: none"> <li>studia podyplomowe, kursy kwalifikacyjne i doskonalące dla nauczycieli w zakresie zgodnym z lokalną i regionalną polityką edukacyjną (w tym przygotowanie do nauczania drugiego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć)</li> <li>studia podyplomowe, kursy i szkolenia oraz inne formy podwyższania kwalifikacji pracowników placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu</li> <li>studia wyższe oraz kursy kwalifikacyjne dla nauczycieli zainteresowanych podwyższeniem lub uzupełnieniem posiadanego wykształcenia</li> <li>studia podyplomowe i kursy doskonalące dla nauczycieli i pracowników administracji oświatowej w zakresie organizacji, zarządzania, finansowania oraz monitoringu działalności oświatowej</li> <li>programy przekwalifikowania nauczycieli szkolnych w związku ze zmieniającą się sytuacją demograficzną (niż szkolny) w kierunku kształcenia ustawicznego (osób dorosłych)</li> </ol> |   |   |        |   |         |        |
| <b>Szczegółowe kryteria wyboru projektów</b>   | <b>Kryteria dostępu</b>  |   |   |        |   |         |        |
|  | 1. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada jednostkę organizacyjną) na terenie województwa dolnośląskiego.  |   |   |        |   |         |        |
|  | Uzasadnienie:  | Wspieranie rozwoju zasobów ludzkich w województwie dolnośląskim będzie ułatwione poprzez zlokalizowanie administracji projektów na Dolnym Śląsku. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu. | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1 - 5  |   |         |        |
|  | 2. Grupę docelową w projekcie stanowią osoby zatrudnione na terenie województwa dolnośląskiego.  |   |   |        |   |         |        |
|  | Uzasadnienie:  | Skierowanie realizacji wybranych form wsparcia na obszar Dolnego Śląska powinno przyczynić się do rozwoju zasobów ludzkich w woj. dolnośląskim. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.   | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1 - 5  |   |         |        |
|  | 3. Beneficjent składa nie więcej niż dwa wnioski w ramach danego konkursu.   |   |   |        |   |         |        |
| Uzasadnienie:  | Wprowadzenie kryterium rekomendowane przez Podkomitet Monitorujący PO KL Województwa Dolnośląskiego, wynikające z dużego zainteresowania aplikowaniem o środki w 2008 roku. Zadaniem kryterium jest umożliwienie realizowania projektów przez większą liczbę beneficjentów. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie rejestru prowadzonego przez IOK. Decyduje kolejność rejestracji wpływu wniosku w IOK.  | Stosuje się do typu/typów operacji (nr)   | 1 - 5                                   |        |   |         |        |
| 4. Maksymalny okres realizacji projektu wynosi 24 miesiące, z wyłączeniem projektów obejmujących studia wyższe, dla których maksymalny okres realizacji projektu wynosi 36 miesięcy. Planowany termin rozpoczęcia realizacji projektu to 2009 rok. |  |   |   |        |   |         |        |
| Uzasadnienie:  | Ograniczony okres realizacji projektu pozwoli beneficjentom precyzyjnie zaplanować   | Stosuje się do  | 1 - 5                                   |        |   |         |        |

|                              |   |   |   |         |
|------------------------------|---|---|---|---------|
|                              |   | przedsięwzięcia, co wpłynie na zwiększenie efektywności oraz sprawne rozliczanie finansowe wdrażanych projektów. Ponadto, dzięki ograniczeniu terminu rozpoczęcia realizacji projektu, projekty przyjmowane do realizacji będą odpowiadać aktualnie zidentyfikowanym potrzebom w regionie. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.                              | typu/typów operacji (nr)                |         |
|                              | 5. Przychody beneficjenta za jeden z trzech ostatnich lat obrotowych są co najmniej dwukrotnie wyższe niż suma rocznych kosztów w projekcie. W przypadku projektów realizowanych w partnerstwie pod uwagę brana jest suma przychodów beneficjenta i jego partnerów. Kryterium nie dotyczy projektów, w których liderem lub partnerem jest jednostka sektora finansów publicznych. |   |   |         |
|                              | Uzasadnienie:   | Kryterium wprowadzono w celu selekcji wnioskodawców posiadających potencjał finansowy pozwalający na bezproblemowe rozliczanie projektów i zachowanie płynności finansowej. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu..  | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1 - 5   |
|                              | 6. Projekt realizowany przez jednostkę samorządu terytorialnego (lub w partnerstwie z JST) zakłada wkład własny w wysokości 15% wartości projektu.  |   |   |         |
|                              | Uzasadnienie:   | Wprowadzenie kryterium wkładu własnego wynika z konieczności zapewnienia współfinansowania Działania z budżetu JST i daje gwarancję jego wniesienia przez beneficjenta (partnera) będącego JST. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.   | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1 - 5   |
| <b>Kryteria strategiczne</b> |   |   |   |         |
|                              | 1. Grupę docelową w projekcie stanowi kadra poradni psychologiczno –pedagogicznych oraz projekt zakłada realizację kursów doskonalących w zakresie korzystania ze specjalistycznego sprzętu, oprogramowania i nowoczesnych metod terapeutycznych, dostarczonych w ramach SPO RZL.   |   | <b>WAGA</b>                             | 10 pkt. |
|                              | Uzasadnienie:   | Instytucja Pośrednicząca przychyliła się do rekomendacji Instytucji Zarządzającej wynikającej z <i>Ewaluacji działań skierowanych na rzecz systemu kształcenia i szkolenia w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego</i> . Kryterium uwzględnia potrzeby występujące w regionie. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.                                      | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1       |
|                              | 2. Projekt zakłada studia podyplomowe i kursy doskonalące dla nauczycieli i pracowników administracji oświatowej w zakresie organizacji, zarządzania, finansowania oraz monitoringu działalności oświatowej.  |   | <b>WAGA</b>                             | 5 pkt.  |
|                              | Uzasadnienie:   | Instytucja Pośrednicząca przychyliła się do rekomendacji Instytucji Zarządzającej wynikającej z <i>Ewaluacji działań skierowanych na rzecz systemu kształcenia i szkolenia w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego</i> . Kryterium uwzględnia potrzeby występujące w regionie w zakresie doskonalenia kadr oświaty. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu. | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 4       |
|                              | 3. Projekt zakłada doskonalenie nauczycieli w krótkich formach trwających co najmniej 40 godzin szkoleniowych (z wyłączeniem studiów podyplomowych i studiów wyższych).   |   | <b>WAGA</b>                             | 5 pkt.  |
|                              | Uzasadnienie:   | Kryterium wprowadzono w celu umożliwienia jak największej liczbie nauczycieli z obszaru Dolnego Śląska skorzystanie ze wsparcia Europejskiego Funduszu Społecznego. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.   | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1 - 5   |
| Strona 19 z 27               |   |   |   |         |

## PROJEKTY SYSTEMOWE

### Projekty, których realizacja rozpocznie się w 2009 r.

Projekt systemowy realizowany będzie przez Instytucję Pośredniczącą – Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, a w jego ramach przez Wydział Edukacji i Nauki. Założenia projektu, w tym uzasadnienie zmiany trybu z konkursowego na systemowy oraz kryteria dostępu, które musi spełnić projekt zostały przedstawione w poniższej tabeli.

|   |  |
|---|--|
| Roboczy tytuł projektu:                                     | „Dolnośląski nauczyciel liderem zmian w kształceniu uczniów”   |
| Typ/typy projektów (operacji) realizowane w ramach projektu | – studia podyplomowe, kursy kwalifikacyjne i doskonalące dla nauczycieli w zakresie zgodnym z lokalną i regionalną polityką edukacyjną (w tym przygotowanie do nauczania drugiego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć)   |
| Beneficjent systemowy                                       | Województwo Dolnośląskie, Wydział Edukacji i Nauki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego w partnerstwie z Dolnośląskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Informacji Pedagogicznej oraz dla komponentu ponadnarodowego Georg-August-Universität Göttingen   |
| Uzasadnienie zmiany trybu z konkursowego na systemowy       | <p><i>Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku</i> zakłada zwiększenie liczby osób studiujących na kierunkach matematyczno–przyrodniczych i technicznych. W raportach OECD/PISA (2000–2003–2006) znajdujemy informacje o braku umiejętności wykorzystania przez polskich uczniów wiedzy w praktyce, twórczego rozwiązywania problemów i zadań matematycznych. Problem ten wynika z trudności w rozwijaniu przez polskie szkoły złożonych umiejętności uczniów, niezależnie od poziomu kształcenia.</p> <p>Niskie kompetencje nauczycieli w zakresie kształtowania umiejętności samodzielnego myślenia uczniów, rozumowania naukowego, modelowania i rozumowania matematycznego, formułowania hipotez, zwięzłego zapisywania wniosków, dostrzegania alternatywnych rozwiązań problemu, stanowią także piętę achillesową dolnośląskiej oświaty.</p> <p>Stan taki oznacza, iż jednym z kluczowych, strategicznych wyzwań stojących przed instytucjami kreującymi rozwój regionalny jest szybka poprawa jakości edukacji i szkolenia nauczycieli, co znalazło również odzwierciedlenie we wspólnotowej polityce edukacyjnej (tzw. <i>Strategia barcelońska</i>).</p> <p>Cel ten można osiągnąć jedynie poprzez pakiet spójnych przedsięwzięć, realizowanych na skalę regionalną, obejmujących zarówno inwestycje w kapitał ludzki, jak i w odpowiednią infrastrukturę. Stąd też Samorząd Województwa Dolnośląskiego przygotował kilka komplementarnych przedsięwzięć obejmujących jednocześnie wdrażanie indywidualnych projektów infrastrukturalnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego, polegających na dostarczeniu dolnośląskim szkołom niezbędnego wyposażenia oraz projekty dotyczące szkolenia nauczycieli (Działanie 9.4 PO KL) i wdrażania w szkołach stosownych programów rozwojowych (Działanie 9.1.2 PO KL). Zarząd Województwa Dolnośląskiego wprowadził na Indykatywną listę projektów kluczowych RPO projekty pt. „Dolnośląska e-szkola” oraz „Pracownia przyrodnicza w każdej gminie”. Efektywność wykorzystania nowoczesnej technologii i sprzętu dydaktycznego, o wartości ponad 34 mln zł, dostarczonego szkołom w ramach tych przedsięwzięć, zależeć będzie od skutecznego wdrożenia projektów szkoleniowych dla nauczycieli oraz rozwojowych dla szkół. Ze względu na rzeczoną komplementarność oraz zasięg projektu jego wdrażanie jest jedynie możliwe w trybie systemowym.</p> <p>Proponowany projekt obejmuje merytoryczne wsparcie dolnośląskich nauczycieli w rozwijaniu ich kwalifikacji, zwłaszcza w zakresie wykorzystywania nowych technologii w procesie kształcenia, przygotowania i prowadzenia zajęć metodą ćwiczeniową oraz metodą projektów. Nauczyciele otrzymają również gruntowne przygotowanie w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów, w tym umiejętności planowania i realizowania programów rozwojowych szkół ukierunkowanych w szczególności na ICT oraz nauki przyrodniczo-matematyczne.</p> <p>Tego typu projekty komplementarne mogą być realizowane przez samorząd województwa w partnerstwie z odpowiednimi jednostkami organizacyjnymi, gdyż stanowią one narzędzie kreowania i realizowania strategii rozwoju edukacji w regionie. O szczególnym podejściu do tej sfery świadczy fakt, iż jedynie Województwo Dolnośląskie w Regionalnym Programie Operacyjnym wprowadziło odrębny priorytet pt. <i>Rozbudowa i modernizacja infrastruktury edukacyjnej na Dolnym Śląsku</i>, przeznaczając nań największą spośród wszystkich regionów pulę środków.</p> |

|  |   |  |   |
|--|---|--|---|
| Okres realizacji projektu  |   | 2009 – 2010  |   |
| Kwota planowanych wydatków w projekcie – ogółem:                         |   | 2 000 000 PLN<br>Środki obejmują wkład własny wnoszony ze środków publicznych.   |   |
| Wybrane rezultaty planowane do osiągnięcia na koniec realizacji projektu | twarde  | <ul style="list-style-type: none"> <li>– przeszkolenie 1000 nauczycieli w różnych formach doskonalenia (ok. 55 grup szkoleniowych)</li> <li>– zrealizowanie 6 programów doskonalenia nauczycieli,</li> <li>– zrealizowanie 6 kursów doskonalących dla 1000 uczestników</li> <li>– zrealizowanie 10 konferencji szkoleniowych dla 100 uczestników każda</li> <li>– 4 konferencje otwarcia projektu - po ok. 200 osób,</li> <li>– 4 konferencje kończące projektu – po ok. 200 osób</li> <li>– zrealizowanie 4 warsztatów dla 130 uczestników,</li> <li>– zrealizowanie 30 zajęć laboratoryjnych dla 600 uczestników</li> <li>– wydanie publikacji podsumowującej projekt -2500 egzemplarzy</li> <li>– uruchomienie dla celów projektu internetowej platformy informacyjno-komunikacyjno-sprawozdawczej</li> <li>– uruchomienie witryny WWW projektu, kontynuacja po zakończeniu projektu</li> </ul> |   |
|  | miękkie   | <ul style="list-style-type: none"> <li>– podniesienie jakości procesu kształcenia w dolnośląskich szkołach</li> <li>– wzrost kwalifikacji nauczycieli dolnośląskich szkół w obszarach nauk przyrodniczo-matematycznych i wykorzystania ICT dla potrzeb edukacji w związku z kierunkami przyjętymi w <i>Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku</i></li> </ul>  |   |
| Szczegółowe kryteria wyboru projektów                                    |   | <b>Kryteria dostępu</b>  |   |
|  |   | 1. Grupę docelową w projekcie stanowią w co najmniej 75% nauczyciele uczący na obszarach wiejskich (rozumianych jako tereny położone poza granicami administracyjnymi miast – obszary gmin wiejskich oraz części wiejskie (leżące poza miastem) gmin miejsko – wiejskich).   |   |
|  |   | Uzasadnienie:  | Skierowanie wsparcia do tej grupy docelowej wynika z identyfikacji potrzeb występujących w regionie. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.  |
|  |   | 2. Grupę docelową w projekcie stanowią nauczyciele szkół objętych projektami kluczowymi w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego, tj.: projektem <i>Dolnośląska e-Szkoła</i> oraz projektem <i>Pracownia przyrodnicza w każdej gminie</i> .  |   |
|  |   | Uzasadnienie:  | Kryterium wprowadzono w celu zapewnienia komplementarności z Regionalnym Programem Operacyjnym dla Województwa Dolnośląskiego. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.  |
|  |   | 3. Projekt zakłada wkład własny pochodzący ze środków budżetu JST w wysokości 15% wartości projektu.   |   |
|  |   | Uzasadnienie:  | Wprowadzenie kryterium wkładu własnego wynika z przyjętych przez IP założeń dotyczących zapewnienia krajowego wkładu publicznego i daje gwarancję jego wniesienia przez beneficjenta systemowego. Realizacja projektu systemowego zabezpiecza źródła finansowania krajowego wkładu publicznego dla Działania przyjęte w <i>Szczegółowym Opisie Priorytetów PO KL</i> . Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.  |
|  |   | 4. Projekt zakłada doskonalenie nauczycieli w zakresie wykorzystywania ICT w procesie nauczania w szczególności dla co najmniej 200 nauczycieli z grupy wiekowej 45+.  |   |
|  |   | Uzasadnienie:  | Instytucja Pośrednicząca przychyliła się do rekomendacji Instytucji Zarządzającej wynikającej z <i>Ewaluacji działań skierowanych na rzecz systemu kształcenia i szkolenia w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego</i> , która wskazuje na potrzebę preferowania projektów zakładających doskonalenie nauczycieli w zakresie wykorzystywania ICT w procesie nauczania. Skierowanie wsparcia dla grupy 45+ uwzględnia rekomendację Instytucji Zarządzającej dotyczącą zwiększenia wsparcia na rzecz osób po 45 roku życia. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu. |
|  |   | 5. Projekt zakłada kształtowanie umiejętności nauczycieli w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych uczniów.  |   |
| Uzasadnienie:  | Instytucja Pośrednicząca przychyliła się do rekomendacji Instytucji Zarządzającej wynikającej z <i>Ewaluacji działań skierowanych na rzecz systemu kształcenia i szkolenia w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego</i> , która wskazuje na potrzebę doksztalcenia kadry pedagogicznej w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych uczniów. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu. |  |   |

## KARTA DZIAŁANIA 9.5

### Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich

### PROJEKTY KONKURSOWE

W ramach Działania 9.5 w 2009 roku planowane jest przeprowadzenie jednego konkursu. Poniżej znajduje się tabela, prezentująca szczegółowo zasady wsparcia w ramach konkursu. Dodatkowe wyjaśnienia, dotyczące m.in. kryteriów dostępu i kryteriów strategicznych, będą uwzględniane w *Dokumentacji konkursowej*.

|   |   |   |       |   |  |  |        |
|---|---|---|-------|---|--|--|--------|
| <b>LP. Konkursu:</b>  | 1   | <b>Planowany termin ogłoszenia konkursu</b>   | I kw. | X | II kw.   | III kw.  | IV kw. |
| <b>Typ konkursu</b>   | Otwarty   | X   |       |   |  |  |        |
|   | Zamknięty   |   |       |   |  |  |        |
| <b>Alokacja przeznaczona na konkurs:</b>  | <b>5 039 200 PLN</b><br>Alokacja może zostać zwiększona o środki niezakontraktowane w Działaniu 9.5 w 2008 roku.  |   |       |   |  |  |        |
| <b>Typ/typy projektów (operacji) przewidziane do realizacji w ramach konkursu</b>           | <ol style="list-style-type: none"> <li>tworzenie i wsparcie działalności inicjatyw ukierunkowanych na pobudzenie świadomości środowisk lokalnych i ich zaangażowanie w działania na rzecz rozwoju edukacji na terenach wiejskich i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich</li> <li>projekty przyczyniające się do podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców obszarów wiejskich oraz rozwoju usług edukacyjnych na tych obszarach</li> <li>działania informacyjno – promocyjne, szkoleniowe, doradcze podnoszące świadomość mieszkańców obszarów wiejskich w zakresie korzyści płynących z kształcenia i szkolenia</li> </ol> |   |       |   |  |  |        |
| <b>Szczegółowe kryteria wyboru projektów</b>  | <b>Kryteria dostępu</b>   |   |       |   |  |  |        |
|   | 1. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada jednostkę organizacyjną) na terenie województwa dolnośląskiego.   |   |       |   |  |  |        |
|   | <b>Uzasadnienie:</b>  | Wspieranie rozwoju zasobów ludzkich w województwie dolnośląskim będzie ułatwione poprzez zlokalizowanie administracji projektów na Dolnym Śląsku. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.   |       |   |  | <b>Stosuje się do typu/typów operacji (nr)</b> | 1 - 3  |
|   | 2. Projekt obejmuje swoim zasięgiem maksymalnie 3 gminy.  |   |       |   |  |  |        |
|   | <b>Uzasadnienie:</b>  | Zapewnienie realizowania form wsparcia wyłącznie w skali lokalnej. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.  |       |   |  | <b>Stosuje się do typu/typów operacji (nr)</b> | 1 - 3  |
|   | 3. Beneficjent składa nie więcej niż dwa wnioski w ramach danego konkursu.  |   |       |   |  |  |        |
|   | <b>Uzasadnienie:</b>  | Wprowadzenie kryterium rekomendowane przez Podkomitet Monitorujący PO KL Województwa Dolnośląskiego, wynikające z dużego zainteresowania aplikowaniem o środki w 2008 roku. Zadaniem kryterium jest umożliwienie realizowania projektów przez większą liczbę beneficjentów. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie rejestru prowadzonego przez IOK. Decyduje kolejność rejestracji wpływu wniosku w IOK. |       |   |  | <b>Stosuje się do typu/typów operacji (nr)</b> | 1 - 3  |
|   | 4. Maksymalny okres realizacji projektu wynosi 12 miesięcy, a planowany termin rozpoczęcia realizacji projektu to 2009 rok.   |   |       |   |  |  |        |
| <b>Uzasadnienie:</b>  | Kryterium ma służyć realizacji przedsięwzięć w sposób przemyślany i efektywny w odniesieniu do maksymalnej wartości projektu wynikającej z SzOP PO KL. Ponadto, dzięki ograniczeniu terminu rozpoczęcia realizacji projektu, projekty przyjmowane do realizacji będą odpowiadać aktualnie zidentyfikowanym potrzebom na danym obszarze. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.   |   |       |   | <b>Stosuje się do typu/typów operacji (nr)</b> | 1 - 3  |        |
| 5. Projekt zakłada udział grupy docelowej w formułowaniu założeń i/lub realizacji projektu. |   |   |       |   |  |  |        |
| <b>Uzasadnienie:</b>  | Kryterium ma na celu umożliwienie realizacji projektów, które wynikają z potrzeby danej społeczności lokalnej oraz przyczyniają się do aktywizacji mieszkańców obszarów wiejskich.  |   |       |   | <b>Stosuje się do typu/typów operacji (nr)</b> | 1 - 3  |        |

|  |  |  |   |        |
|--|--|--|---|--------|
|  |  | Kryterium stanowi doprecyzowanie zapisów SzOP PO KL w tym zakresie. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.  |   |        |
| 6. Działania informacyjno – promocyjne są połączone z innymi formami wsparcia przewidzianymi w Szczegółowym Opisie Priorytetów PO KL w ramach Działania 9.5. |  |  |   |        |
| Uzasadnienie:  |  | Wynika z dotychczasowego doświadczenia we wdrażaniu projektów o podobnym zakresie oraz z potrzeby zapewnienia różnorodnych form wsparcia na rzecz społeczności lokalnych. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.  | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1 - 3  |
| <b>Kryteria strategiczne</b>   |  |  |   |        |
| 1. Realizacja projektu w partnerstwie, w którym co najmniej jeden z podmiotów posiada jednostkę organizacyjną na obszarze realizacji projektu.               |  |  | <b>WAGA</b>                             | 8 pkt. |
| Uzasadnienie:  |  | Realizacja projektów przez podmioty posiadające jednostkę organizacyjną na obszarze, na którym realizowany jest projekt ma na celu preferowanie projektów aktywnie angażujących podmioty działające lokalnie. Ponadto jest to zgodne z celem Działania. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.  | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1 - 3  |
| 2. Beneficjent lub jego partnerzy w projekcie są podmiotami posiadającymi doświadczenie we współpracy w ramach LGD lub partnerstw na rzecz rozwoju.          |  |  | <b>WAGA</b>                             | 8 pkt. |
| Uzasadnienie:  |  | Wypracowane narzędzia i dobre praktyki w dziedzinie współpracy lokalnej a także zdobyte doświadczenie we współpracy lokalnej są szczególnie ważne i pomocne w kontekście realizacji projektów wymagających zaangażowania społeczności lokalnych w realizację projektu. Warto kontynuować dobre przedsięwzięcia w przedmiotowym zakresie oraz korzystać z wypracowanych przez nie rezultatów. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu. | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1 - 3  |
| 3. Projekt zakłada wykorzystanie centrów kształcenia na odległość na wsiach, utworzonych w ramach Działania 2.1 SPO RZL.                                     |  |  | <b>WAGA</b>                             | 4 pkt. |
| Uzasadnienie:  |  | Mieszkańcy obszarów wiejskich mają utrudniony dostęp do usług ICT. Współczesna edukacja w dużej mierze opiera się zaś o wykorzystanie ICT. <i>Ewaluacja działań skierowanych na rzecz systemu kształcenia i szkolenia w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego</i> pokazała potrzebę preferowania projektów zakładających wykorzystanie zakupionego w latach 2004-2006 ze środków EFS sprzętu komputerowego.  | Stosuje się do typu/typów operacji (nr) | 1 - 3  |

## INFORMACJE NA TEMAT PROJEKTÓW INNOWACYJNYCH I PROJEKTÓW WSPÓŁPRACY PONADNARODOWEJ W IX PRIORYTECIE PO KL

Europejski Fundusz Społeczny wspiera promowanie i włączanie do głównego nurtu polityki **działalności innowacyjnej**, a także **działania ponadnarodowe**, w szczególności przez wymianę informacji, doświadczeń, rezultatów i dobrych praktyk, jak również poprzez rozwijanie komplementarnego podejścia i skoordynowanych lub wspólnych przedsięwzięć. Na projekty innowacyjne i ponadnarodowe przeznaczone będzie od 1 do 5% całkowitej alokacji PO KL, jaką otrzymało województwo dolnośląskie na lata 2007-2013.

Zasady wspierania projektów innowacyjnych i projektów współpracy ponadnarodowej przez Program Operacyjny Kapitał Ludzki zostały określone w *Wytycznych w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach PO KL*, wydanych przez Ministra Rozwoju Regionalnego, dostępnych m.in. na stronie: [www.efs.dolnyslask.pl](http://www.efs.dolnyslask.pl).

### PROJEKTY INNOWACYJNE

Celem **projektów innowacyjnych** jest poszukiwanie nowych, lepszych i efektywniejszych sposobów rozwiązywania problemów uwzględnionych w obszarach wsparcia EFS.

W ramach Priorytetu IX w 2009 roku projekty innowacyjne będzie można realizować w trybie konkursowym. Planowane jest przeprowadzenie jednego konkursu. Będzie to konkurs zamknięty, ogłoszony w III kwartale 2009 roku. Poniżej znajduje się tabela, prezentująca szczegółowo zasady wsparcia.

*Plan działania na rok 2009* nie zakłada przeprowadzenia konkursu dotyczącego projektów, których celem nie jest wypracowanie nowego produktu, ale upowszechnienie i włączenie do głównego nurtu polityki dobrych praktyk wypracowanych w ramach innych programów, czy też Priorytetów (projektów innowacyjnych o charakterze upowszechniającym).

Dodatkowe wyjaśnienia, dotyczące m.in. kryteriów dostępu i kryteriów strategicznych, będą uwzględnione w *Dokumentacji konkursowej*.

| Lp. konkursu                      | 1   | Planowany termin ogłoszenia konkursu | I kw. | II kw. | III kw. | X | IV kw. |
|-----------------------------------|---|--------------------------------------|-------|--------|---------|---|--------|
| Typ konkursu                      | Otwarty   |                                      |       |        |         |   |        |
|                                   | Zamknięty   | X                                    |       |        |         |   |        |
| Alokacja przeznaczona na konkurs: | 1 172 800 PLN   |                                      |       |        |         |   |        |
| Institucja ogłaszająca konkurs:   | instytucja wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia)   |                                      |       |        |         |   |        |
| Tematy dla projektów              | 1. Modernizacja oferty kształcenia zawodowego w powiązaniu z potrzebami lokalnego / regionalnego rynku pracy. |                                      |       |        |         |   |        |



|                                       |  |   |                            |         |
|---------------------------------------|--|---|----------------------------|---------|
| innowacyjnych                         |  |   |                            |         |
| Szczegółowe kryteria wyboru projektów | <b>Kryteria dostępu</b>  |   |                            |         |
|                                       | 1. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada jednostkę organizacyjną) na terenie województwa dolnośląskiego.  |   |                            |         |
|                                       | Uzasadnienie:  | Wspieranie rozwoju zasobów ludzkich w województwie dolnośląskim będzie ułatwione poprzez zlokalizowanie administracji projektów na Dolnym Śląsku. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.   | Stosuje się do Tematu (nr) | 1       |
|                                       | 2. Beneficjent składa nie więcej niż dwa wnioski w ramach danego konkursu.   |   |                            |         |
|                                       | Uzasadnienie:  | Wprowadzenie kryterium rekomendowane przez Podkomitet Monitorujący PO KL Województwa Dolnośląskiego, wynikające z dużego zainteresowania aplikowaniem o środki w 2008 roku. Zadaniem kryterium jest umożliwienie realizowania projektów przez większą liczbę beneficjentów. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie rejestru prowadzonego przez IOK. Decyduje kolejność rejestracji wpływu wniosku w IOK. | Stosuje się do Tematu (nr) | 1       |
|                                       | 3. Przychody beneficjenta za jeden z trzech ostatnich lat obrotowych są co najmniej dwukrotnie wyższe niż suma rocznych kosztów w projekcie. W przypadku projektów realizowanych w partnerstwie pod uwagę brana jest suma przychodów beneficjenta i jego partnerów. Kryterium nie dotyczy projektów, w których liderem lub partnerem jest jednostka sektora finansów publicznych.  |   |                            |         |
|                                       | Uzasadnienie:  | Kryterium wprowadzono w celu selekcji wnioskodawców posiadających potencjał finansowy pozwalający na bezproblemowe rozliczanie projektów i zachowanie płynności finansowej. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.   | Stosuje się do Tematu (nr) | 1       |
|                                       | 4. Realizacja projektu w partnerstwie ponadnarodowym.  |   |                            |         |
|                                       | Uzasadnienie:  | Realizacja projektów w partnerstwie ponadnarodowym pozwoli na poznanie innowacyjnych rozwiązań stosowanych w krajach UE. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.  | Stosuje się do Tematu (nr) | 1       |
|                                       | 5. Projekt realizowany przez beneficjenta będącego organem prowadzącym daną placówkę oświatową lub w partnerstwie z organem prowadzącym daną placówkę oświatową.   |   |                            |         |
|                                       | Uzasadnienie:  | Organ prowadzący daną placówkę musi wyrazić zgodę na realizację projektów współfinansowanych z funduszy unijnych. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu.   | Stosuje się do Tematu (nr) | 1       |
|                                       | <b>Kryteria strategiczne</b>   |   |                            |         |
|                                       | 1. Projekt jest komplementarny z działaniami realizowanymi/planowanymi do realizacji w ramach projektów systemowych dotyczących modernizacji kształcenia zawodowego w regionie, w Działaniu 9.2 PO KL oraz w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego.   |   | <b>WAGA</b>                | 20 pkt. |
| Uzasadnienie:                         | Kryterium wprowadzono w celu zapewnienia komplementarności działań realizowanych w ramach programu modernizacji kształcenia zawodowego w regionie przygotowanego przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego we współpracy ze wszystkimi powiatami, zgodnie z celami i priorytetami <i>Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku</i> . Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu. | Stosuje się do Tematu (nr)  | 1                          |         |

## PROJEKTY WSPÓŁPRACY PONADNARODOWEJ

**Współpraca ponadnarodowa** może być realizowana w ramach każdego z projektów współfinansowanych przez EFS, jeżeli projektodawca wykaże wartość dodaną wynikającą z tej współpracy.

*Plan działania na rok 2009* dla Priorytetu IX nie zakłada przeprowadzenia konkursu na projekty współpracy ponadnarodowej. Wprowadzono natomiast możliwość zgłoszenia **komponentu ponadnarodowego jako zmiany do projektu** – czyli możliwość nawiązania współpracy ponadnarodowej na etapie realizacji projektu. Dotyczy to wszystkich Działań/Poddziałań w ramach Priorytetu IX (z wyjątkiem Działania 9.5) i wszystkich typów projektów, pod warunkiem, że projektodawca pisemnie uzasadni potrzebę nawiązania współpracy ponadnarodowej, określając jej obszar, cele i spodziewane rezultaty, planowany budżet oraz przedstawi list intencyjny potencjalnego partnera ponadnarodowego. Rozszerzenie zakresu projektu następuje za zgodą instytucji upoważnionej do zatwierdzania zmian w projekcie.

Poniżej znajduje się tabela, prezentująca szczegółowo zakres wsparcia dla komponentu ponadnarodowego zgłaszanego jako zmiana do projektu w 2009 roku.

|  |   |
|--|---|
| <b>Alokacja przeznaczona na komponent ponadnarodowy zgłaszany jako zmiana do projektu:</b>                       | <b>1 000 000 PLN</b>  |
| Poddziałania, w których możliwa jest realizacja komponentu ponadnarodowego jako zmiany do projektu:              | wszystkie Działania/ Poddziałania IX Priorytetu PO KL (z wyjątkiem „małych grantów” w Działaniu 9.5 ) |
| Typy projektów (operacji), w których możliwa jest realizacja komponentu ponadnarodowego jako zmiany do projektu: | wszystkie typy projektów (operacji) możliwe do realizacji w ramach wskazanych Działań/Poddziałań      |

## KOMPONENT PONADNARODOWY W PROJEKCIE SYSTEMOWYM

Projekt systemu planowany do realizacji w ramach Działania 9.4 zakłada realizację komponentu ponadnarodowego. Poniższa tabela przedstawia założenia współpracy ponadnarodowej w ramach tego projektu.

|  |   |
|--|---|
| <b>Nr Działania / Poddziałania</b>   | <b>9.4</b>  |
| <b>Roboczy tytuł projektu</b>  | „Dolnośląski nauczyciel liderem zmian w kształceniu uczniów”  |
| Wyodrębniony projekt ponadnarodowy/<br>Komponent ponadnarodowy do projektu standardowego | Projekt z komponentem ponadnarodowym  |
| Typ/typy projektów (operacji) przewidziane do realizacji w ramach projektu               | – studia podyplomowe, kursy kwalifikacyjne i <u>doskonalące dla nauczycieli w zakresie zgodnym z lokalną i regionalną polityką edukacyjną (w tym przygotowanie do nauczania drugiego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć)</u> |

|  |   |
|--|---|
| Forma/y działań kwalifikowalnych w ramach współpracy                                       | Organizowanie konferencji , seminariów, warsztatów i spotkań / adaptowanie rozwiązań wypracowanych w innym kraju / doradztwo, wymiana pracowników, staże, wizyty studyjne   |
| Beneficjent systemowy  | Województwo Dolnośląskie, Wydział Edukacji i Nauki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego w partnerstwie z Dolnośląskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Informacji Pedagogicznej oraz dla komponentu ponadnarodowego Georg-August-Universität Göttingen  |
| Uzasadnienie zmiany trybu z konkursowego na systemowy                                      | <p>Część komponentu dotyczącego umiejętności planowania i prowadzenia eksperymentu w procesie nauczania przedmiotów przyrodniczych przeprowadzona zostanie w partnerstwie z Georg-August-Universität Göttingen, uczelnią legitymującą się największymi w Europie osiągnięciami w zakresie nauk przyrodniczych i dysponującą odpowiednimi laboratoriami (nieosiągalnymi w Polsce) do kształcenia umiejętności planowania i przeprowadzania doświadczeń uczniowskich.</p> <p>Uzasadnienie zmiany trybu realizacji projektu z konkursowego na systemowy znajduje się w Karcie Działania 9.4 B2.1 PROJEKT PRZEWIDZANY DO REALIZACJI W TRYBIE SYSTEMOWYM.</p>  |
| Okres realizacji projektu  | 2009 – 2010   |
| Kwota planowanych wydatków na komponent ponadnarodowy w projekcie – ogółem:                | 370 000 PLN   |
| Rezultaty współpracy ponadnarodowej planowane do osiągnięcia na koniec realizacji projektu | <ul style="list-style-type: none"> <li>– zorganizowanie 1 konferencji, z udziałem 150 osób, dotyczącej roli eksperymentu w nauczaniu przyrody</li> <li>– przeprowadzenie 4 dwudziestogodzinnych warsztatów łącznie dla 120 nauczycieli (4 grupy po 30 nauczycieli)</li> <li>– wdrożenie, w co najmniej 90 szkołach, najlepszych rozwiązań i doświadczeń w zakresie stosowania eksperymentu w nauczaniu przyrody, stosowanych w niemieckich szkołach i placówkach doskonalenia nauczycieli</li> <li>– zrealizowanie 2 wizyt studyjnych z udziałem 20 osób zajmujących się finansowaniem, organizacją i prowadzeniem doskonalenia i doradztwa dla nauczycieli przyrody, obejmującej wymianę pracowników, konsultacje i dzielenie się doświadczeniami</li> <li>– zorganizowanie 3 seminariów, łącznie dla 150 uczestników, podsumowujących komponent ponadnarodowy projektu, mających na celu porównanie wpływu ćwiczeniowych metod nauczania na efekty kształcenia w szkole polskiej i niemieckiej</li> </ul> |